

GORENJEC.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. «GORENJEC» stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrta leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravištvu.

Boj ali mir?

I.

«Slovenski List» prične pod vprašanjem: «Boj ali mir?» v svoji 8. številki uvodni članek tako lepo, da je pisava slična programu, ki mi ga je dal v podpis dr. Gregorič za časa rojstva «Slovenskega Lista». Hlastno sem podpisal ta program, a varal sem se. Tretja številka «Slovenskega Lista» se že ni več vjemala s programom, in sedaj je ta list oddaljen od svojega prvotnega programa veliko dalje, kakor se oddaljuje «Slovenski Narod», ko bi bilo v njem brati to, kar se bere dan na dan v «Slovincu» in «Domoljubu». Varal sem se tudi, ko sem bral vvod gori omenjenega članka. Na te premise bi vsak trezno misleč človek pričakoval vse drugačne zaključke. Kaj pa sklepa «Slovenski List»?

«Mir na Slovenskem je popolnoma nemogoč in zakaj? Zato, ker se katoliška stranka drži načela, da je resnica le v katoliški cerkvi, načelo liberalne stranke pa je, da dogme katoliške cerkve niso resnica, dalje da katoliška stranka vidi rešitev slovenskega naroda v združnem delovanju, liberalna stranka pa pobija z vsemi silami te zadrage.» To je laž in brezvestno obrekovanje narodne stranke. «Slovenski List» je govoril in ves svet mora verjeti brez dokazov. Na te navadno pozabi. Kdor pri branju tega razprto tiskanega stavka količkaj premišljuje, mora dvomiti nad resnico. Kdor pa bere le ta list in povrhu še «Slovenca» in «Domoljuba» in je z dušo in telesom klerikalec, mora stiskati in preklinjati vse liberalce. In kaj bo posledica tega? Očitni poboj pri kaki mali nedolžni priliki kakor v Gočah. To je očitno hujskanje do poboja, do preganjanja, krvavega preganjanja liberalcev. Vprašam: Kam plovemo? In vsi trezno misleči člani katoliško-narodne stranke naj položijo roko na srce in naj premislijo, ali ni to laž, da narodna stranka nasprotuje le eni vsem tem dogmam katoliške cerkve. Edina dogma, ki je pa najnovejšega datuma, ki je šele izza časa škofov dr. Missie in dr. Jegliča, da je škof in duhovnik tudi v političnih in gospodarskih stvareh nezmožljiv namestnik božji, se pobija in nasprotno tudi od liberalcev, da je v političnih stvareh vsakemu človeku

ustavno zajamčena svoboda, da ima tu vsak lajik ravno toliko besede, kot škof sam. To pa trdijo po vsej pravici. Te dogme papež ni razglasil nikdar ex cathedra, izmislili so jo le posamezni škofje in le na Kranjskem in Goriškem se praktično uveljavlja, drugod se ji ne upirajo tako strastno, ker jim jo nobeden tako strastno ne usiljuje. Vse druge dogme se v bistvu ne pobijajo, ampak le zloraba tistih od strani duhovnikov, a ne vseh, ampak le od strani nezrelih kapelanov-mladeničev, ki še niso imeli časa storiti pokore za svoje dovršene grehe iz dijaških let in hočejo takoj po sprejetem blagoslovu vladati ves svet, ne le v verskih ampak tudi v političnih in gospodarskih stvareh, o katerih pa navadno malo vedo. Od kod neki? Kot gimnazijci so hodili v šolo in v cerkev, med vihrajoči, učeči svet pa nikdar. Učili so se le gimnazijske predmete in še te večinoma slabo. In kaj pa v semenišču? Latinsko so molili, latinsko govorili, učili se tujega jezika in tujih verskih in duhovskih tvarin. Ves prosti čas so morali porabiti za slovenski jezik, sicer bi bili pozabili še tega. Posvetne tvarine se še dotaknili niso nobene, živeli so že v devetih nebesih. Kaj briga vodstvo semenišča ta svet in njega potrebe. Da se bogoslovci nauče hujskati in gospodovati, potem so vredni namestniki božji. Nepoznato jim ostane kmetijstvo, sadje in živinoreja, obrt in trgovina in vse vede visokih sol, kakor upravna, davčna in sodna uprava, nacionalna ekonomija in finančna vednost, vendar koj, ko stopijo iz semenišča čez prag župnišča kot novopečeni kaplani se smatrajo za nezmožljive veleume v vseh vedah. Stari izkušeni kmetovalci pri njih ne znajo ne misliti, ne brati, ne znajo orati, ne voliti, ne znajo opravljati občinskih poslov, in še lastnega gospodarstva ne. V vse se utikajo kaplani in dajejo ukaze, kakor generali in moralno ali gmotno se uniči vsakdo, kdor se ne podvrže disciplini, ki je na deželi v župniščih sedaj hujša, kakor v katerikoli vojašnici. Stari župniki se morajo pokoriti neizkušnim kapelanom. Če store kaj po svoji volji, vžene jih kaplan do pokorščine, kaplan pa se upre vsakemu vplivu župnikovemu brez zlih nasledkov. Sčiti ga škofijski ordinarijat. To se vidi večkrat in se da dokazati. To je dokazoval «Gorenjec» in zato so ga vrgli raz prižnico. Zato se upira narodna stranka — kakor trdi «Slovenski List» — vsem dogmam katoliške cerkve. In vendar so nam marsikatero dogmo sv. cerkve svetejše, kakor najsvetejšemu klerikalcu.

Naša sloga.

(Dopis s slovenskega Štajarja.)

Dalje.

Leto 1848 nas zbudi. Kmetiji odpadejo okovi. A revna in zadolžena pride v gospodarstvo proste lastine. Meščan pa je ubog obrtnik in ponemčen. Tudi v Avstriji se zbujačoče novo gospodarstvo proste lastine, liberalno gospodarstvo, ki je nasprotno tlačanskemu, in ki ima v spremstvu drugo omiko in drugo naziranje sveta, jemlje slovenske kraje v svoj krog, posebno nas Štajarce. V tej dobi se začujejo izdatnejše klici po rešitvi slovenske narodnosti. Slovenski Štajarci so med prvimi. Naša duhovščina, ki ima tedaj srečno domoljubnega vladika Slomškega, se poda z vso vnemo na to delo. Kar se zaveda posvetne izobrazbe, stopi v delo. Malo jih je. Naši Nemci-odtujenci se še ne zavedajo dosti Nemštva. Na kmetijo se obrača vsa pozornost, probuji kmeta velja skoro vse delo. Duhovniki nimajo vpliva med meščanstvom in zato seboj vzamejo posvetno domoljubje na delo na kmetiji. Razpor med meščani se rodi, raste in zraste do tega, da se meščani zavedajo kot Nemci. Omika in gospodarstvo tistih jih vodita v nasprotje z duhovščino, ki vedno z obema nogama stoji v časih tlakarskega gospodarstva ter zajema svojo omiko iz njega. Mesta so merodajna. Uradništvo ima v njih odločilno vlogo. To uradništvo je nemško, je — odtujeno. Naše vlade se jezijo, da to malo Slovenstvo hoče po svoje živeti ter hoče uživati interesantno narodnost. Nemec-odtujenec dobi dobro plačane uradniške službe. Slovenec gre povečjem v duhovniško semenišče. Mesta držijo tudi kmetije v svojem spremstvu. Nemški zrak se širi tudi na deželo.

Kmetije se po vztrajnem delu narodnostno učvrstijo. Mi imamo dosti šolanih večjih kmetov in naša zemlja je tudi rodovitnejša od kranjske. Kmet, ki pridela po 400 mernikov pšenice, se lahko najde. Dobra draga vina, lepo govejo živino in lepe konje tukaj lahko najdeš. — Gospodarstvo pa veže kmeta na meščana in narobe. Prava sovražnika si ne moreta biti, dokler še obstoji to liberalno gospodarstvo. Težavno je pobijati meščana s kmetom. Malo uspehov je tedaj videti. V nekaterih mestih, kakor v Mariboru, Ptujju se izgubljajo še zadnje postojanke. Iz sredstev slovenskih posojilnic, hranilnic in drugih žrtev se zidajo v naših večjih mestih narodni domi, a življenja ni v njih. V socialnem in družbenem življenju naših mest Slovenec nima svojih korenin. Ženstvo je navdušeno nemško. S kapelanom noče plesati.

PODLISTEK.

Kranjska nacionalna garda

(narodna straža).

Po podatkih starega gardista spisal Rudolf.

Dalje.

Prihodnjo nedeljo po tem dogodku so bili sklicani pred mestno hišo vsi meščani od 16. leta dalje in tedaj se je definitivno ustanovila straža. Pri tem se je sklenilo vso gardo razdeliti v dve stotnji, za godbo pa odločiti 24 mož ter ji preskrbeti kapelnika.

Častnikom so bili izvoljeni gg:

Konrad Lokar, župan, majorjem
Jakob Jalen stotnikom 1. stotnije,
Mavril Mayr stotnikom 2. stotnije,
Konrad Pleiweiss nadporočnikom,
Jožef Podrekar nadporočnikom,
Janez Holzer poročnikom,
Janez Jamnik poročnikom,
Franc Krisper poročnikom,
Kristijan Geiger pobočnikom,
dr. France Prešeren vojaškim sodnikom,

Narodno sovrašтво, ki ga je provzročil narodni boj v prvem začetku, je v mestih napravil dosti škode. Zdaj bi radi podložili zavornico, toda težka je. Pa tudi našemu posvetnemu izobraženstvu manjka socialnega življenja v mestih, ker je gospodarsko in duševno vezano z Nemci-odtujenci. Vedno «Živio narod» vpiti, jim ne gre iz grl. Domotožje jim ustaja po popolnem organizmu družbe. Siti so postali vedne potrpežljivosti in vednega zatajevanja nasproti duhovščini. Naši posvetnjaki domoljubi morajo tiho poslušati, kar govorijo naši duhovniki. Tisti, ki hočejo varovati slogo, morajo biti hinavci. A vsakemu to ni dano, zato raste nevolja.

Konec pride.

V Kranju, 9. marca.

Deželni zbori se bodo menda sklicali že meseca majnika. Do majnika namerava vlada raztegniti državno-zborske seje, v katerih se bo sklepalo samo o gospodarskih vprašanjih.

K položaju. Sodi se, da je vlada obljubila Čehom mnogo na gospodarskem polju in da se osnuje v ministrstvu za trgovino poseben oddelek, ki se bo bavil z najvažnejšimi zahtevami gospodarskega značaja. Načeloval bi temu oddelku kak češki državni poslanec.

Državni zbor je imel sicer že nekaj sej, v katerih se je mnogo govorilo, a ničesar ne storilo. Brez hrupa se ni vršila nobena seja. Nujnost predloga češkega poslanca Šilenija, da se vpelje splošno starostno in onemoglo rentno zavarovanje, je bila odklonjena. Predlog socialnih demokratov, da se vpelje v rudnikih osemurni delvnik, je bil odklonjen. Vtorek je bila na dnevnem redu predloga o novincih in o žganjarini. V tej seji so vendar padle že davno obetane zaušnice. Nemci so namreč prijeli češkega socialca Fressla za vrat, mu dali tri zaušnice, ga okrcali in vrgli na tla. Čehi se niso ganili, ker ne odobravajo postopanja Fresslovega.

V angleškem parlamentu se je primeril nezaslišan škandal. Na razpravi je bila predloga o dovolitvi kredita 17 milijonov funtov. Irski poslanci niso hoteli glasovati zanj. Zato jih je predsednik izključil za nekaj sej in jih pozval, naj se odstranijo. A irski poslanci so rekli, da ne gredo, Prezident je vsled tega poklical policijo v zbornico. Redarji so prijeli enega izključenih poslancev in siloma nesli iz dvorane. Poslanec se je branil z rokami in nogami kakor besen. Nato je prezident imenoma klical posamezne izključene poslance in policija jih je siloma vlekla iz zbornice. Vsak poslanec se je branil kolikor je mogel, ostali pa so v zboru peli «Bog čuvaj Irsko». To

Jožef Dagarin, dekan, vojaškim duhovnikom,
Tomaž Pirc, vojaškim zdravnikom.

Stotnija je štela kakih 100 do 120 mož. Dva do-služena vojaška podčastnika sta dobila nalog strogo vojaško izvežbati vso četo. Že takoj drugega dne so se pričele v Gašteju vaje v korakanju. Vsak gardist je moral prinesiti s seboj kako orožje, bodisi kak zarjovel meč ali star samokres (pisto), ako pa tudi tega ni mogel dobiti, moral je prinesiti lesen kolec. Pač je bilo zanimivo gledati to hrabro četo, obstoječo iz mladeničev in sivih starčkov, ki so korakali po Gašteju ter so bili z večine oboroženi — z bridkimi koli...

Iz te zadrege jih reši baron Cojz z Brda s tem, da jim podari iz svoje orožarnice lepo število pušk, ki so bile odvzete večinoma lovskim tatovom; med temi je bilo nekaj prav lepih in dobrih. A garda še davno ni bila oskrbljena, ker ji je manjkalo še mnogo; namreč obleke, mečev in godal. Treba je bilo dobiti denarja, ker marsikak gardist ni bil toli premožen, da bi si mogel vse to sam preskrbeti, ker večina gardistov je bila rokodelskega stanu. Pričelo se je torej nabirati pri premožnejših meščanih, ki so bili zbog strahu dokaj radodarni, kajti bali so se za svoje kože.

Se nadaljuje.

se je ponavljalo toliko časa, da je bil odpravljen iz zbornice zadnji izključen Irec. Parlament je potem odobril kredit, koj nato pa se je zasedanje odgodilo.

Na Španskem so dobili novo ministrstvo Villaverde, ki bo vseskoz konservativno, vendar že sedaj prosi liberalno stranko za podporo v parlamentu.

Dopisi.

Iz Bukovščice pri Selcih. V eni zadnjih številko smo poročali o vasovanju našega gospoda župnika. Mislili smo, da se bo vendar sramoval tega dejanja in da bo ostal znanprej mirno v župnišču. Njegov namen nam ni bil znan in zato mu tudi nismo preveč zamerili, temveč je bil naš namen opozoriti ga le na to, kar njemu ne pristojta. Toda danes smo na jasnem: Da bi lažje naš hribovce in svoje farane vjel v svoje mreže in pripravil do tega, da bi poslušali samo njegove svete in mu bili pokorni, ustanovil je za našo faro, ki šteje komaj 400 duš, konsumno društvo, in tako je župnišče, katero smo postavili in zidali mi farani s krvavimi žulji, postala prodajalna z mešanim blagom. Radovedni smo, koliko časa bo društvo moglo obstati v naši mali fari. Kolikor nam je znano, je sedaj okrog devet udov, seveda samih farovških podrepnikov in pijačeželjnih, katerim farovško vino dobro diši. Sedaj ugibamo, kateri izmed teh bode «komi», kdo knjigovodja i. t. d. Pa menda bo vse to obdržal župnik sam ali morda izročil posel kuharici. Pa naj bo kakor hoče, moramo temu ugovarjati, kajti dosedaj je bila v Bukovščici le ena prodajalna, v kateri se je dobilo domače blago in sicer pri vdovi Verhune, katera ima več otrok in se preživi s tem malim zaslužkom. Ta uboga vdova pa se je župniku menda zamerila ali pa je župnik sam delal na to, da pride v sovrašтво ž njo. Naj bo kakor hoče, to je njemu dalo povod, da je ustanovil konsumno društvo in pokazal s tem ljubezen do bližnjega in versko izpolnjevanje «zatiranje vdov in sirot». G. župnik, vprašamo vas, ali je to krščansko, da zatirate uboge vdove z nedoraslimi otroci? Lepi božji namestniki ste in lepo izpolnjujete zapovedi, ki so vam le na jeziku. Nadejamo se, da se mu tukajšnji farani, čeravno so hribovci, ne bodo vsedli na limanice, temveč se s studom obrnili od onega, kateri opravlja namesto službe božje službo vaškega kramarja. Že sedaj se ni pričenjalo maša ob določeni uri, no sedaj pa, če se bodo farani zaleteli v prodajalno, bo pa trgovina prva in maša bo morda šele opoldne, ali pa nič, vsaj je menda vse eno. Ali mu zato kaj moremo? Nič! Seveda so tukajšnji farani še nevedni, vendar se je začelo tudi že pri nas v hribih svitati in dal Bog, da bi se tudi zjasnilo. Ko otvori župnik svojo prodajalno, poročali bomo takoj in ožigosali g. župnika tako, kakor se mu spodobi. Premislite torej, g. župnik, dobro vaše nečastno delovanje, ker drugače se kmalu zopet vidimo. Za ta čas pa, čeravno sem liberallec, z Bogom!

Iz Gorij. Pota, po katerih se sedaj vozi razno lesovje z gorâ, so vsled visokega snega globoki jarki, v katerih se morejo vozniki srečavati le v to svrhu odkidanih krajih. Da se nasproti vozeči vozniki pri kakem ovinku pravočasno opozarjajo, pokajo z biči. Tudi naša živina je že navajena več na pok po zraku, kakor pa na pok po plečih. Toda to ostro prepovedujejo konzul Vetter, gospodarsko osebje in orožništvo. Ali ni to nezmislno in izzivajoče? Konzul Vetter je klofnil voznika, a klofuto je dobil vrnjeno po vsej pravici. Gozdarji so pokajočim zbasali vozove, jih poslali prazne domov in groze razrezovati biče. Ali je to opravičeno in komu v korist? Kje iščimo pomoči? — Vtorek dne 26. m. m. zgodila se je na klanecu pod Bobkom vzlic strogosti orožništva vsled brezbriznosti mladega voznika velika nesreča. Trčila sta dva voza in Bobka iz Podhoma je prišla pod voz. Na glavi je nevarno ranjena. K sreči je ženo obvezal takoj došli orožnik in jo peljal k zdravniku, ki ji je zašil rano. Sedaj se primerno dobro počuti, leži pa trdno. Kobilica Bavančiča iz Studenčice bo komaj okrevala.

Iz radovljiške okolice. Kako lažnjivi in zlobni so klerikalci, o tem je «Gorenjec» priobčil že mnogo zani-

mivih slučajev posebno ob času zadnjih državnozbornih volitev. V večjo čast in slavo teh narobe-poštenjakov, pa naj «Gorenjec» naznani svojim braicem še tole: V hribovskih vaseh nad Podnartom vedo kmetje dosti povedati, kak oderuh je g. G. Pirc in kako je on kot tajnik kranjske kmetijske družbe goljufal kmete pri prodajanju žlindre. To nesramno laž si je izmislil najbrž kak klerikalni agitator, ki je slišal ali bral kje, kako je g. Pirc temeljito dokazal, da je «Gospodarska zveza», kateri je bil načelnik dr. Šušterčič, prav brezvestno varala kmete z žlindro, da bi mogla konkurirati s kmetijsko družbo, in kako je tisti Šušteršič že večkrat pokazal s pretiranimi računi za kako malenkostno zastopanje ljubezen do slovenskega kmeta in delavca. Vsa ta nepriporočljiva dejanja je bilo treba dotičniku le zasukati na g. Pirca in imel je najboljšo agitacijsko sredstvo, s katerim je potem uspešno sleparil nevedne hribovske kmete, ki le malo zahajajo med izobražence in zavedne ljudi in bero tuintam le kakega od župnika vsiljenega lažnivega «Domoljuba». Na ravno tak način si je tudi nek farovski pristaš nad Begunjami «pod gorami» napravil agitacijske limanice, katere je namazal z lažjo, da hočejo liberalci zopet uvesti tlako in desetino in da se bode to tudi zgodilo, ako bodo tamošnji kmetje volili Jelenca in Pirca. «Prišel bode ob žetvi in ti mu bodeš moral dati polovico od vsega, kar boš pridelal, ako boš volil liberalca!» S takimi in enakimi lažmi je tisti klerikalni slepar lazil okrog kmetov ter agitiral za Šušteršiča in Pogačnika. Oh, od vseh pridelkov dati polovico gospodi! To bi bilo za kmeta še mnogo hujše breme, kakor tlaka in desetina, na katero je mislil pobožni podgorski agitator, ko je strašil kmete z navedeno lažjo. Ni pa nam znano, ali je tako učen, da ne ve, kak razloček je med desetim delom in polovico, ali je iz same katoliške poštenosti namenoma izpremenil desetino v polovičnino. No, pri naših klerikalcih je mogoče prvo kot drugo! Desetino in tlako pa so odpravili ravno liberalci, a klerikalci bi jo radi zopet napravili. Nekateri župniki, ki imajo posestva, so že vpregli nezavedne kmete v tlako, drugi pa jim nakladajo z bero in drugim vednim beračenjem nekako desetino. Ker pa farovška poželjivost po posvetnem premoženju raste od leta do leta, so tudi bremena, s katerimi ožemajo farovži ubogo kmetško ljudstvo, vedno neznosnejša. In kdo se sedaj resno trudi, da bi kmeta tudi tega zla oprostil vsaj deloma? Nobeden drugi, kakor zopet tisti resnični kmetijski prijatelji in tisti zavedni kmetje, katere zmerjajo klerikalci z «liberalci» in drugimi neopravičljivimi priimki. A dejstvo, da morejo klerikalni agitatorji to, dandanes že take očito resnico ravno narobe obrniti ter potem s tako lažjo pridobivati kmete za svoje umazane namene, kaže dovolj jasno, kako neveden in nerazsoden je še v nekaterih krajih gorenjski kmet! Zato na delo vsi tisti gorenjski rodoljubi, ki ste dosedaj s prekrizanimi rokami gledali, kako so le nekateri posamezni preganjali klerikalno meglo in sleparijo po Gorenjskem. Ni dovolj, da ste sami zavedni, da ljubite svoj narod in njega milo govorico, temveč je potrebno, da tudi preprosto kmetško ljudstvo navdušite za svoje narodne ideje. Saj narod tvorijo vsi stanovi in narod je le takrat močan in nepremagljiv, kadar so vsi njegovi stanovi edini. Vsak naš somišljenik lahko po svoji zmožnosti več ali manj pripomore, da se bode po klerikalnih sebičnežih in častihlepnežih zapeljani in razdvojeni slovenski nerod zopet zedinil in potem tako očiščen klerikalnih izkoriščevalcev in izdajic složno napredoval in se složno bojeval proti tujim sovražnikom. Kdor pa tako ne dela, tisti ni pravi rodoljub, kajti

«Dolžan ni samo, kar velewa mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan!»

Občinske volitve v Kranju.

(Dopis iz meščanskih krogov.)

Dalje.

Najvažnejše in prav eksikstenčno vprašanje kranjskega mesta je vodovod. In prav zaradi tega vprašanja je postal razpor akuten. Samo po sebi se razume, da se je vodovodno vprašanje spravilo na osebno polje od

strani naših oponentov in ne od strani občinskega odbora. Znano je, da se je predložil občinskemu odboru najprej načrt, po katerem bi mesto gradilo vodovod samo zase, in sicer tako, da bi se črpala voda iz podzemeljskega vodnjaka, ki bi se izkopal pod mestom. Pozneje je prišel načrt, vsled katerega naj bi se napeljala studenčnica iz Kokre, in vodovod naj bi se zgradil tako, da bi preskrbljeval z vodo tudi več ob Kokri ležečih vasi, ki so dobre vode ravnotako potrebne kot Kranj.

Ni naš namen spuščati se tukaj v primerjanje obeh načrtov. Opomnimo naj le, da so se strokovnjaki, kakor je menda že vsak bralec uganil, izrekli za kokrski načrt.

Tu pa je bil ogenj v strehi.

Izdala se je parola, da je kokrski načrt za nič, da se ne bo in ne sme nikdar izpeljati; šlo je celo tako daleč, da so se malozavedni kmetje po vaseh hujskali proti vodovodu. Reklo se je: ali prvotni načrt, ali pa nič. Uprizorila se je nezaslišana gonja proti posameznim osebam, ki so vodovodnemu vprašanju žrtvovali mnogo časa in truda, pričel se je nezaslišan boj po gostilnah in brošurah. Pri tem boju pa se našim čudakom ni šlo toliko za to, kateri načrt je boljši, ampak za to, ali naj se izvrši načrt, ki ga je predložil A, ali načrt, ki ga je predložil B. To ni več stvarno, to je popolnoma osebno stališče. Ne maramo v tem oziru dalje posvetiti in dostavimo le, da je popolnoma umevno, da se je občinski odbor izrekel za kokrski načrt.

Prvotni načrt je po mnenju zvedencev nedopusten že zaradi tega, ker ni zajamčeno, da bi voda, ki se nahaja v podzemeljskem vodnjaku, zadostovala tudi za prihodnje čase, ker nadalje nimamo sigurnosti, da bi se ta voda, ki leži mnogo nižje, nego mesto, ki ima mnogo odprtih gnojnih jam, ne onesnažila in ne postala nerabna.

In ker bi se vodovod gradil le za mesto Kranj, bi moralo mesto vzeti vse denarno breme na svoje rame, ker bi se ne dobila niti deželna, niti državna podpora.

Nasprotno pa nam nudi kokrski vodovod izborna studenčnica, ki zadostuje za Kranj in celo okolico, in ker se naprave udeleže, tudi več vasi, ima podvzetje pravico zahtevati deželno in državno podporo, tako da bo denarno breme, ki pride na mesto pri neprimerno boljši napravi manje, nego če bi mesto gradilo vodovod samo zase.

In res je dežela dovolila že 25 odstotkov prispevka. Brezdvomno je, da dovoli država 50 odstotkov prispevka, kakor hitro državni zbor začne delovati. Že iz tega bo lahko vsakdo posnel, da pri treznem razmišljanju cele stvari prvotni načrt sploh v postev ne pride, da je le kokrski načrt mogoč in izpeljiv.

Volilci! Razmotrivajte to stvar resno, pri prihodnjih volitvah imate odločiti, ali Kranj dobi vodovod ali ne!

Ne poslušajte vsakega kričača, ampak premišljuje stvar sami in potem volite. Za našo prihodnost se gre in le to imejte pred očmi!

Po celem svetu in zaradi tega tudi v Kranju se nahaja nekaj takih volilcev, katerim so volitve nekaj šport, spravijo vsaj nekaj življenja med meščanstvo in nekaj denarja v promet. — Taki volilci so kakor ljubčki, o katerih pravi narodna pesem, «da imajo tako navado, da zmeraj kaj druž'ga žele».

Na to vrsto volilcev vršil se bo hud naskok. Marsikaka češnjeva miza se bo šibila prihodnje tedne pod krepkimi udarci širokoplečih agitatorjev z dobrimi pljučami: «Pa zakaj bi morali vedno tisti sedeti na rotovžu, zakaj ne enkrat drugi». In marsikak pivec bo pri teh besedah namežikal se agitatorju, zroč v njegov kozarec. In tu imamo zopet glavni povod našega prepira. Kaj pa se pravzaprav očita dosedanjemu odboru?

Bistveno to, da nekaterih gospodov ni več tam na rotovžu, čeravno so prej tam bili. Ali je mari to zakrivil občinski odbor! Ali ima to kako zvezo z občinsko upravo? Ali se ne gre v prvi vrsti in izključno le za to, kako se gospodari z občinskim premoženjem.

V tem oziru pa se občinskemu odboru ni treba bati nobene kritike.

Se nadaljuje.

Novičar.

Na Gorenjskem.

Osebnosti. Deželni šolski svet je imenoval učitelja Hinka Paternosta iz Radomelj učiteljem v Šmartnem pri Kranju. Učitelj Ivan Kiferle v Podbrezjah je imenovan nadučiteljem v Cerkljah pri Krškem. — Stalno so nameščeni gg. učitelja Franc Ciuha v Mavčičah in Avgust Jenko v Nevljah, učiteljica gdč. Marija Kratnar v Vodica.

Genjenim naročnikom! Zadnji čas se množe pritožbe, da naročniki «Gorenjca» ne dobe pravočasno v roke posameznih števil, ali pa jih sploh ne dobe. Primorani smo to zadevo pojasniti. Vsem naročnikom se v soboto zvečer obenem razpošlje list; če ga slučajno kdo ni dobil, tedaj naj povpraša na dotični pošti, ki mu ima list dostaviti. Potem pa naj nam naznani vsak tak slučaj, da ga vemo zasledovati. Nekaj je pač branjaželjnih ljudi, ki bi radi zastoj dobivali naš list, vsled tega ga bero na ta način, ali ker so tako umazani, da bi poslali malenkostno naročnino, ali pa, da ga zadržujejo iz političnega nasprotstva. Znan nam je slučaj iz kranjske okolice, kjer je zlobna roka, sumimo nekega župnika, poslala list nazaj, češ, se ne sprejme, dočim naročnik o tem ni ničesar vedel. Toliko v pojasnilo!

Občinski odbor kranjski je imel sejo v petek dne 1. t. m. Župan poroča, da je vsled odredbe c. kr. ministrstva za uk in bogočastje določil c. kr. deželni šolski svet, da se bo vršil komisijonelni ogled radi nedostajanja učnih prostorov v tukajšnjem gimnazijskem poslopju dne 6. marca. — Občinski svetovalec Ferd. Sajovic poroča o računih mestne občine, ubožnega zaklada, javne kopeli, Valentin Pleiweissove ustanove za revne šolarje ter šolarice in Franc Omersove ustanove za mestne uboge. Občinski odbor pritrdi soglasno tem zaključnim računom za leto 1900 in izvoli pregledovalcem odbornika M. Matiašiča ter K. Pučnika in občinskega odbornika namestnika J. Krennerja. Iz občinskih računov povzamemo, da je imela občina v preteklem letu dohodkov K 40.060·35, izdatkov pa K 30.281·64, med drugimi se je izdalo za vzdrževanje in kurjavo gimnazijskega poslopja, za vravnavanje prostora okoli tistega in za obresti vsled najetega posojila za zidanje nove stavbe K 9458·49, za vzdrževanje stvarnih potrebščin in izvanredna popravila ljudskošolskega poslopja 6759·86 kron. Občinski račun kaže prebitka 9778·71 kron. Vrhutega je pa še naloženih za klavnico 12.000— kron, za shrambo gasilnega orodja 1600— kron, in za gorko kopel 800— kron. Ubožni zaklad je imel dohodkov K 4413·06, izdatkov pa K 3827·89, tako da je preostanka K 585·17. — Občinski odbornik dr. E. Šavnik poda obširno poročilo o računskem zaključku «Dijaške kuhinje» za prvo polletje 1900/1901. Glasom tega zaključka so iznašali redni in neredni dohodki 3991 kron 79 vin., troški pa K 3197·81. Z ozirom na slučajno precej visoke izredne dohodke je preostalo 793·98 kron. To poročilo se vzame odobruje na znanje in se izvolita pregledovalcem računov občinski odbornik J. Rakove in občinskega odbornika namestnik A. Korošec. Na predlog policijskega odseka se občinski odbor izreče ugodno o prošnjah E. Dolenz in J. Raznožnika za koncesijo žganjetoca na drobno, odnosno za koncesijo gostilničarske obrti. — Glasom določbe § 2. zakona z dne 5. decembra 1896 sprejmo se v občinsko zvezo na podlagi podanih prošenj: L. Eker, G. Kikelj, I. Lampe, I. Rausch, F. Roblek in I. Splichal. — Konečno se izvolijo občinski svetovalec dr. Val. Štampihar in odborniki Ciril Pirc, F. Polak ter Ivan Rakove po § 17. občinskega reda v zaupno komisijo za rešitev morebitnih reklamacij glede sestave volilnega imenika za občinske volitve, na kar župan zaključuje sejo.

Grobovi. Umrla je v ponedeljek zvečer nenadoma kavarnarica gospa Karolina Geiger, stara 61 let. Njena kavarna je bila nekaka špicjaliteta našega mesta. Dokaj lepih uric smo preživeli v teh prostorih, kjer je originalna, šegava, vedno vesela in poštena «Geigerjeva mama» točila izborno črno kavo. V sredo se je njenega pogreba udeležilo «Slovensko bralno društvo» z zastavo, godba prostov. gasilnega društva in nebroj drugega občinstva. — V Kropi je umrla dne 5. t. m. gospa Neža Pirc, rojena

Kerl, posestnica. — Na Slapu pri Trziču je umrla dne 4. t. m. Marija Primožič, rojena Čarman, hišna posestnica in gostilničarka. Naj v miru počivajo!

Pridiga pa taka! Čimdalje lepše procvita v Kranju «nova struja», katero je uvedel v cerkev prečastiti gosp. dekan Anton Koblar. V nedeljo sta zopet dekan in najmlajši kapelan mrcvarila raz leco liberalno časopisje. Občinstvo, ki za časa pokojnega dekana ni bilo vajeno takih propovedi, po veliki večini sicer ne odobrava političnih govorov v cerkvi, a posvetnejši in praktičnejši trde že sedaj, da so te pridige prav prijetna zabava. Glede na to, izrekamo opravičeno nado, da bodo postale te propovedi v istini privlačna sila, in da bodo začeli prihajati k pridigam tudi oni, ki sicer niso imeli te navade. Najboljši dokaz, da po liberalnih listih tako neopravičeno napadani novodobni duhovniki razumejo mlačne vernike vnemati za «vero». Tudi mi bomo od sedaj naprej pošiljali k dekanovim pridigam svojega specialnega poročevalca. G. kapelan naj nas za enkrat še oprosti. On je še presplošen in se mora od Koblarja še marsikaj naučiti, da bo vzbujal več pozornosti. Ampak g. dekan! Ta pa ta! In ume razlagati «božjo besedo» kakor nihče in njegovi politični govori polnijo dušo z rajskim veseljem. Komaj biva pol leta v Kranju in že je vzplamtela med njim in naših listom nekaka skrivnostna duševna vez, tako da že ne moremo več živeti drug brez drugega. In ta vez postaja vedno tesnejša! Poprej se je bavil g. dekan z vsakokratnim «Gorenjcem» navadno v prihodnji številki «Slovenskega Lista», a sedaj ne more več strpeti cel teden. Šel je korak naprej in zadnjo nedeljo si je izvolil za predmet svoje globoko premišljene pridige «Gorenjca», ki je izšel šele prejšnji dan zvečer. Iz tega zopet sklepamo, da je gospod dekan eden najprijudnejših in najvestnejših bralcev prepovedanega «Gorenjca». Uvaževanja vredna je tudi praktična stran tega koraka. Živa beseda — zlasti v cerkvi — premore veliko več kakor mrtva, in pridige ne more nihče — konfiscirati. Poslušalstvo se je kar divilo dekanovim izvajanjem. Priporočal je vernikom, da naj ne puste v svoje hiše takih prijateljev kakor je «Gorenjec», ki sicer trdi, da ni zoper vero, pa je vendarle. Ne vemo, so li ljudje verjeli tem besedam, ali ne, le toliko vemo, da je g. Anton podal temeljito navodilo, kako spoznati prave prijatelje. Povedal je neki, da se duša vidi na obrazu, da se more tedaj iz obraza sklepati na dušo. Ko smo čuli o tem duhovitem nasvetu, smo se takoj globoko zamislili in začeli modrovati, če se iz dekanovega obraza lahko sklepa na lepo dušo. Ker nismo prišli do nikakega zaključka, odločili smo se pri prvi priliki vprašati o tej zadevi več zastopnic nežnega spola, ki so vsekako bolj poklicane presojati moško lepoto, kakor mi moški, ki si domišljujemo, da smo vsi lepi. Radovedni smo tudi, kakšno dušo je imel prečastiti takrat, ko je bil še liberalec. Bog ve, če se z dušo spreminja tudi obraz! No, nam se zdi g. dekan, odkar ga poznamo, vedno enako lep! Bržkone v dokaz, da piše «Gorenjec» zoper vero, je omenil g. dekan, da smo v zadnjem listu imenovali škofa «naivnega», in da je naiven toliko kakor — slaboumen! Res ne vemo, ali je bivši arhivar, državni poslanec in sloviti literat, ki je slovenski «šimpfleksikon» obogatil po «Slovenskem Listu» z nepregledno množico najrazličnejših izrazov, res tako naiven in slabo podkovan, da ne ve, kaj znači beseda «naiven», ali je le, zanašajoč se na naivnost poslušalcev, podal tako klasično razlago napominane besede. Drugo bi pa že bolj dišalo po zlobnosti. Sicer pa prepuščamo g. dekanu, da voli sam poljubno, eno ali drugo. Povedal je tudi še marsikaj drugega, s povzdignjenim glasom seveda, in konečno se je tako razvnel, da je pozabil oznaniti cerkvena opravila za prihodnji teden in med temi tudi «bile», ki — kakor znano — nesó prav veliko!

Dr. Šušteršič — «slovenski rodoljub»? Piše se nam: Pred kratkim sem bral v «Edinosti» beležko, v kateri je rečeno, da toži dr. Šušteršič urednika celjske «Domovine» zaradi razžalenja časti in, da zdaj dr. Šušteršiču, ki hoče tako tirati svojega rojaka pred tuje sodnike, tržaški Slovenci več ne priznavajo naslova slovenskega

rodoljuba. Zelo sem se zavzel nad to naivno pisavo. Ali so mar gospodje okoli «Edinosti» dosedaj prištevali dr. Šušteršiča slovenskim rodoljubom?! Za kaj takega ga niso imeli niti kranjski klerikalci, kateri se bore s svojo umazano politiko edino le za popolno podjarmljenje dobrega slovenskega ljudstva, da bi ga mogli potem še lažje zlorabljeni in izsesavati. To jasno kaže njih špekulativna gospodarska organizacija in brezvesten lov na hranilnične knjizice. Tudi za naš mili slovenski jezik jim ni čisto nič in so pripravljene ga vsak čas zatajiti in izdati našim najljutejšim narodnim sovražnikom, ako bi jim ti hoteli pomagati uničiti tiste rojake, kateri se protivijo njihovim nepoštenim namenom. To dokazujejo premnoga njih storjena dejanja, med katerimi je posebno podlo in nečastno dejstvo, da so razglasili slovensko Celje za tuje, to je nemško ozemlje, da so se s tem Nemcem prikupilli in z njih pomočjo slovenskega državnega poslanca gorenjskih in notranjskih mest dr. Ferjančiča, ki ne soglašala z njih sleparsko in izdajsko politiko, pahnili s podpredsedniškega mesta v državni zbornici. In dr. Šušteršič, ki je vodja te zloglasne kranjske stranke, naj bi bil naš rodoljub?! Na Kranjskem se menda nobenemu dosedaj še sanjalo ni o tem najnovejšem častnem naslovu dr. Šušteršiča! Zato se zdaj celo ultraklerikalni list na Kranjskem čudi, kako je mogla «Edinost» kaj takega obelodaniti ter se ji roga, češ, da je najmodrejši list na svetu. Kdor tega ne verjame, naj pogleda 9. številko — ne ustrašite se — «Slovenskega Lista».

Porotne obravnave. Pri prvi obravnavi je bil 67 let stari oženjeni glavninar Jožef Blaznik iz Hraš obtožen hudodelstva zažiga, ker je dne 16. decembra lani zažgal svoji ženi, s katero je živel v prepiru, gospodarska poslopja ter ji povzročil 1278 kron škode. Navedeno jutro odšla je obtoženčeva žena Jera Blaznik ob peti uri zjutraj k maši v Smlednik. Takrat se ni bilo nič poznati, da bi kaj gorelo ali tlelo, okoli šeste ure pa je slišala obtoženčeva pasterka Franca Bernik neko prasketanje. Šla je gledat in opazila je, da je streha na podu že vsa v plamenu. Brez dvoma je bil ogenj zaneten po tuji osebi. Sum je letel takoj na obtoženca, in preiskava je dognala, da je zažgal Jožef Blaznik. Obdolženec živel je že dlje časa v prepiru s svojo ženo. 2. julija lani se je popolnem ločil od nje in ni več zahajal v hišo. Zahteval je od svoje žene, naj mu povrne, kar je on svojega imetka porabil za popravo hiše, a izgubil je pravdo, ter se tačas zagrozil, «da se bo še nekaj zgodilo, če nič ne dobi». Že drugi dan pogorela so gospodarska poslopja. Porotniki so vprašanje o krivdi z 11 glasovi proti enemu potrdili, in sodišče je obsodilo Jožefa Blaznika na osem let težke ječe, poostrene s trdim ležiščem v temni celici dne 16. decembra vsakega kazenskega leta.

V dijaški kuhinji v Kranju se je izdalo meseca februarja 1734 kosil in 1532 večerij ter plačalo 530.64 kron. Podpirani dijaki so prispevali K 125.—

Blizu Dovjega se je dne 1. t. m. ob poltrem ponoči zgodila nesreča na železnici. Mina Noč je šla namreč ob tej uri čez progo in bila od došlega vlaka podrtá ter smrtnonevarno povožena.

V Mengišu smejo napraviti vzporednico k prvemu razredu ondotne štirirazredne ljudske šole.

Zaprlí so dne 3. t. m. Jožeta Ciuho, po domače Kominčeka iz Gornjih Gameljnov radi nevarne pretnje in bogokletstva, Janeza Zabreta, po domače Kolečeka, in Jakoba Dečmana, po domače Kobalčkovega, oba zaradi nevarne pretnje. Dolgo časa so vznemirjali ljudi z vednimi napadi in pretepi, a konečno jih je doletelo zasluženo plačilo.

Iz Gorij pri Bledu se nam piše: Večkrat sem že slišal, da je «Gorenjca» brati greh. No, jaz se hočem tega držati in bom «Gorenjcu» poslal samo eno notico, zato ker noben fajmošter še niso rekli, da je tudi greh notri kaj pisati. Torej to storim prav z lahko vestjo — zato ker ni greh. Neko nedeljo popoldne grem v gorjansko cerkev k popoldanskemu nauku. Ali — oh, strah — vedel nisem, jeli sem dospel v cerkev ali v šolo. Gorjanski župnik je izpraševal krščanski nauk ter klical otroke tudi s polnim imenom. Oziral sem se po stenah in vse je bilo podobno cerkvi, a poštevalnega stroja ne

vidim nikjer, kakor tudi pisalne deske s težkim / in u ne. Konečno me je vendarle prepričalo, da sem v cerkvi. Seveda malo strahu sem pač imel, da bi «fajmošter» ne začeli tudi kje za vrati izpraševati. No, nekega Jurčka so tudi poklicali — a ni ga bilo. V odgovor dobi glasno, da je deček na koru. Fajmošter pa na to reče: «Na kor ga pa ne grem iskat.» Čudne razmere. Kaj pa gorjanski kaplanček — ta je šele pravi. — Rajše naj uči svoje devičnike in devičnice-noričice, naj malo manj opravljajo. Vsaj imajo pa tudi kredit pri kaplančku. Malo naj jih pouči, da bodo svoje namazane jezičke držale za zobmi, kar je sploh pri starih Jericah in Rezikah navada. Kaplanček naj raje pridiguje o kaki drugi stvari, pa ne samo o «Gorenjcu», katerega tako na nečuvnen način blati. S tem ščuvanjem si ne bo pridobil nikakih zaslug v Gorjah. Nikar naj ne leta od hiše do hiše ter prepoveduje «Gorenjca», ker ne bo prav nič opravil. Pripravi naj svojo jezico za kaj hujšega, če ne — — Za danes mu prizanesemo, ker vedo Gorjanci, odkod izvira. Torej Tinček, le pamet. Gospod fajmošter so prestari, da bi jih kdo še kaj poučil. Gotovo se težje uče, kajti pridige so kaj slabe. Sicer pa z Bogom za danes, lepe prijazne Gorje! Nebodigatreba.

«Gorenjčeva» razzodba v vodnih napravah. Pod tem zaglavjem se poroča zadnjemu «Slovenskemu Listu» iz Kranja:

«Gorenjec» je v svoji zadnji številki s pravo slastjo poročal, da je c. kr. deželna vlada razveljavila projekt g. T. Pavšlarja. Mi se temu ne čudimo, da je zavistni poročevalec izjavo c. kr. deželne vlade tako tolmačil — že ve, da svoji gospodi s tem ustreže. In pa tudi lažje je, koristno reč spodbijati, kakor izpeljevati. Ne kalimo jim radi tega veselja, zagotovljamo jih pa, da bo prej zasvetila električna obločnica na Jami, kakor bo pa izpeljan njih vodovod iz Kokre. Da, da, vodne naprave so jim španske vasi!

Ko smo prebrali to otročje-impertinentno neumnost, res nismo vedeli, ali bi se jezili ali smejali. Vršeč svojo časninarsko dolžnost, smo v predzadnjem «Gorenjcu» ponatisnili *doslovno* brez vsake pripomnje razzodbo c. kr. deželne vlade o vodopravni zadevi, radi katere so naši malkontenti več kakor leto dni razburjali meščanstvo in ščuvali na nesramen način zoper občinski odbor. Ne pričakujemo nikakega priznanja od svojih nasprotnikov, a človek bi vendar mislil, da bodo ti politični modrijani že z ozirom na svojo lastno korist in vpoštevajoč našo lojalnost lepo molčali, da nas ne bodo izzivali iznova in obešali lastne blamaže na veliki zvon. Ti čudaki, ki izrabljajo zoper nas vsako se tako smešno in izmišljeno govorico, so si brzkone domišljali v svoji naivnosti, da ne bomo niti omenjali tako važne zadeve, in da jim bomo prikrivajoč resnico pomagali še nadalje slepiti občinstvo — v lastno škodo. To bi bilo prevelikodušno tudi napram manj brezobzirni kliki. Da, da! Če bi hoteli postopati po vašem receptu, bi pač drugače izkoriščali to, za vas tako usodepolno razzodbo. Upili in ščuvali bi po različnih gostilnah in hujškali bi lahko zoper vas prevarane obrtnike, izmed katerih je imel že skoro vsak nakazano svoje mesto v «novih fabrkah». A tako početje se nam gabi, dasiravno bi imeli sedaj prav lepo priliko malo pomaščevati se za vse sleparjenje javnega mnenja, zlasti pa za vaše grdo, brezvestno ruvanje zoper občekoristni, prepotrebni vodovod, ki je za mesto vitalnega pomena, in ki se bo in se mora graditi. Takrat ste res pokazali, «da je lažje koristno reč spodbijati kakor izpeljevati». Ti ljudje sedaj trdijo, da je «Gorenjec» s slastjo poročal o napominani razzodbi, in pišejo, kakor bi jo bil naš list po svoje zavil. Z ozirom na to povdarjamo še enkrat, da je naše poročilo prepisano od besede do besede iz razzodbe, ki pravi, «da je izpeljava tega projekta iz javnih ozirov *nedopustljiva*». T. Pavšlar sedaj lahko poskuša svojo srečo pri višji instanci. Vsak si lahko napravi o uspehu ali neuspehu tega koraka svoje mnenje. Zelimo prav obilo sreče. Upoštevajoč gotove pogoje tudi mi nismo bili nikdar nasprotniki velikih, koristnih podjetij. A v uveljavljanju obširnih naprav je treba pre-mišljenega postopanja, upoštevanja tujih pravic in ne brezmiselnega in neotesanega butanja. Lepa beseda najde lepo mesto. Vsakdo sme braniti svoje

pravice in tepec je oni, ki jih ne. V koliko so bili dotičniki v to opravičeni, kaže najboljša razzodba deželne vlade. Toliko za danes. Izjavljamo pa, če se bo z omenjenim projektom, ali s kakim drugim, ki visi še bolj v zraku kakor oni na Jami, tako neumno agitiralo, hujškalo, lagalo in slepilo, kakor zadnje dni, da bomo potem govorili še odločneje. «Španske vasi» kvitiramo s posebno hvaležnostjo. Vsekako so prav cene in so nam mnogo ljubše, kakor «namalane» Pot-emkinove tovarne — pardon! — hoteli smo reči Potemkinove vasi, ki so šmentano draga zabava! Svojim nasprotnikom pa želimo iz srca, da bi jim prav kmalu zasvetila sicer ne «obločnica na jami», ampak luč — pameti in treznega premisleka.

Iz Zagoric na Bledu se nam piše: Ko so naši vrli narodni kmetje brali v predzadnji številki «Rodoljuba» poročilo, da ima dr. Šuštersič v svojem klubu tudi tacega poslanca, ki čika, in da hočejo Ljubljanci nabrati in poslati celo vrečo čikov temu poslancu, so takoj sklenili, da bodo tudi sami posnemali Ljubljance v tej zadevi. In glejte, g. urednik, ostali so zvesti svojemu sklepu in danes že imajo nabranih tri pehare samih lepih rumenih čikov, nekatere bolj radodarne roke pa so na vrh naložile še kar cele zavitke tobaka. Vsa ta darila bi zdaj radi poslali na Dunaj imenitnemu Šuštersičevemu pomočniku, a ne vedo za njegov čislani naslov. Zato izrekajo tem potom uljudno prošnjo, da se jim kakor hitro mogoče naznani ta naslov v «Gorenjcu», v «Rodoljubu», ali pa pismeno.

Križem sveta.

Žena v moški obleki. V Londonu je bil — kakor se piše — sprejet v ondotno ubožno hišo mož, ki se je malo ponesrečil. Zdravniki pa so spoznali, da imajo pred seboj ženo, opravljeno kot možkega. Bila je namreč 66 let stara Katarina Coomba, ki živi že 40 let kot možki. V mladih letih je bila učiteljica jezikov, izgubila pa je svoj kruh in vsled tega je sklenila, da se preživi v moški obleki. Najprej je nastopila kot kuhar, pozneje se je tudi pečala z drugimi stvarmi. Nazadnje se je oženila z nekó sobarico iz Hamstona z imenom Cowet. Živel sta 14 let skupaj.

Napad na nemškega cesarja. Ko je cesar Viljem dne 6. t. m. prišel iz mestne vinarne v Bremenu, je nek človek storil nanj atentat. Vrgel je na cesarja kos železa, ki mu je priletel naravnost v obraz in ga zadel pod desnimi očesom. Neki postrešček je napadalca pobil na tla, redarji so ga pa odpeljali na policijo. Ondi je napadalec izpovedal, da je delavec, noče pa povedati iz katerega vzroka je napadel cesarja. Cesar je močno ranjen, ker mu je meso prebito do kosti, vendar se ni bati ničesar.

Grozna nesreča. V Ljubnem na Štajerskem je se ponesrečil 20 letni Jožef Spranger, ki je prišel pod železniški voz. Voz se je peljal čezenj in ga strašno razmesaril.

Najnovejše vesti.

Krajni šolski svet kranjski je v včerajšnji seji izvolil predsednikom g. Ferd. Sajovica, podpredsednikom pa g. Ivana Pezdica, ravnatelj tukajšnje ljudske šole.

Iz Hrastja se nam poroča, da so bili pri danes se vršeči občinski volitvi izvoljeni razen enega vsi stari odborniki. Izvoljen je tudi župan Strupi.

Gospodarske stvari.

Zavetišče za nevrastenike.

Razlaga dr. Ivan Jan.

Iz srca se zahvaljujem cenjenemu «Gorenjcu», da se je on izmed slovenskih časopisov, katerim sem poslal svoj tiskan govor o nevrasteniji z dne 26. novembra 1900, prvi in dosedaj edini odzval mojemu povabilu in začel ponatiskovati iz predavanja tvarino, kolikor mu ugaja.

Zdravila v ožjem pomenu te besede bodo izključena. Bolezni izpoznaval ne bom sam, ampak izkušen zdravnik. Le ako prinese bolnik izpričevalo zdravnikovo, da se mora glede kake druge bolezni rabiti kako zdravilo, pripustil ga bom, sicer pa bodo krasna narava in božji mir,

sveži zrak in mrzla voda, delo in potenje delali čudeže namesto mene.

Drugo vse je le organizacija in upravne udobnosti, ki jih hočem polagoma vpeljavati v prid sebi in bolnikom. Gradile se bodo na najlepših razgledih vrh Homa lične kočice, v katerih bodo spavali bolniki vedno v svežan zraku po dva in dva. Za shajališče sezida se večja koča s kletjo, kuhinjo in verando in prostorom za sprehajanje ob gradem vremenu. Glede načrtov sem v dogovoru z tehničnimi in zdravniškimi veščaki.

Zjutraj bomo vstajali s sončnim vzhodom in hodili na pripravljen prostor v zračno kopel. Seveda bodo čestite dame imele še lepši raj, a posebej od moških.

Se nadaljuje.
Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki.
V mesecu januarju je vložilo 96 strank K 45.522.43, dvignilo 13 strank 6383.98, izplačalo se je 9 strankam posojil 29.540.—. Saldo blagajnice z dnem 1. februarjem 17.460.68 K. Prejemki v mesecu februarju 60.116.06 K, izdatki 76.151.09 K, denarni promet 153.728.83 kron. Stanje hranilničnih vlog 94.618.82 kron. Stanje posojil 63.076.— K. Saldo blagajnice 1. marca 1901 1424.64 kron. Število zadrušnikov 61.

Tedenski sejem v Kranju dne 25. m. m.

Prignalo se je 230 glav goveje živine, 1 tele, 18 prašičev, — ovac, — buš, — koz. 50 kg: pšenice K 7.75, prosa K 7.50, ovsa K 6.25, rži K 7.50, ajde K 7.—, ječmena K 7.50, fižola koka 11.— ribničana K 10.—, krompirja belega K 2.20, rumenega K 2.40, deteljno seme K 45.— do K 52.—.

Mayerjev leksikon

zadnja izdaja, se prodaja.

34--3

Naslov se zve pri upravnistvu «Gorenjca».

Več omar, postelj

modrocev i. t. d. se prodaja. 39—2

V. Omersa v Kranju.

Otvoritev nove trgovine

,pri novi tovarni'

v pondeljek dne 11. marca t. l.

v Kranju

nasproti špecerijske prodajalnice

gosp. Puppota

v kateri se bode vsake vrste manufakturnega blaga, in sicer: **sukneno in volneno blago** za ženske obleke, **platno**, štrikane kakor tudi bele **srajce**, **kravate**, nadalje narejene **bluze**, **spodnja krila** in **predpasnike**, **dežnike** in **solčnike**, kakor tudi razne vrste v to strogo spadajočega blaga po tovarniških cenah prodajalo, zategadel priporočam to ugodno priliko kolikor mogoče uporabiti.

Z odličnim spoštovanjem

Friderik Hovschar

„pri novi tovarni“, Kranj.

Listnica uredništva.

Več dopisov smo morali vsled nedostajanja prostora odložiti za prihodnjic. Prosimo potrpljenja.

Loterijska srečka dne 3. marca t. l.

Gradec: 67 49 83 14 16

Uvozna družba španskih vin.

(Spanish Wine Import Company)

MAYER & PROKOP, DUNAJ 20/2

Direktni uvoz

25—4

Prvi vir

priporoča pod garancijo čistosti in pristnosti svoja najfinejša, stara, vležana španska in portugalska vina za bolnike, desertna vina, malago, madejro, šerija, port, «solze Kristusove». — Prodaja v najmanjših množinah, kakor tudi v velikih in malih steklenicah (1/4 in 1/2) po prvotnih cenah:

JAKOB PERESSINI, trgovina z vinom v Kranju.

100 centov travniškega sena

ima **naprodaj** oskrbništvu graščine **Brdo** pri Kranju. 45—1

Natančnejši pogoji se zvedo istotam.

Podpisani javljamo s potrjim srcem v svojem in vseh sorodnikov imenu prijateljem in znancem tužno vest, da je Vsemogočnemu dopadlo, poklicati k sebi našo iskreno ljubljeno, nepozabljivo mater, sestro, teto, gospo

Karolino Geiger

rojeno Engelmann

posestnico in kavarnarico

sinoči ob pol 11. uri, prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, v 61. letu njene dobe.

Truplo predrage rajke se bode v sredo dne 6. t. m., popoldne ob 4. uri, preneslo na tukajšnje pokopališče k večnemu pokoju.

Preljubljeno pokojnico priporočamo v blagi spomin in molitev.

V Kranju, dne 5. marca 1901.

44

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja povodom smrti nepozabne matere i. t. d., gospe

Karoline Geiger

za več krasnih vencev ter za mnogobrojno spremstvo kranjskega meščanstva k večnemu počitku izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo. Posebna zahvala pa gre še slavni godbi tukajšnega prostovoljnega gasilnega društva in slavnemu «Slovenskemu bralnemu društvu v Kranju».

V Kranju, dne 8. marca 1901.

Žalujoči ostali.

KLOBUKE

najnovejši fašone priporoča po nizki ceni 57—50

J. S. BENEDIKT na Starem trgu.

Ilustrovani ceniki na razpolago.

Pravo

plzensko pivo

iz združne pivovarne

vedno popolnoma sveže v sodih in steklenicah
se dobiva 59—50

v zalogi Ivana Gorupa.

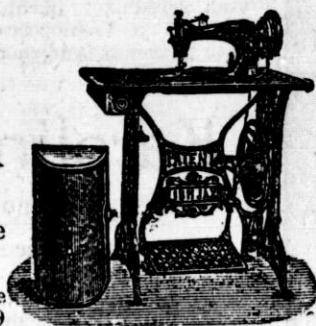
Telefon št. 90.

Agentura.

Trgovska komisija.

Šivalni stroji
in kolesa.

Tovarniška zaloga
IVANA JAX-A

Dunajska cesta št. 17

priporoča svoje najbolj priznane
šivalne stroje in kolesa.

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje
zastonj. 63—49

Nepremnočne vozne plahete

v različni velikosti in kakovosti ima po nizki ceni vedno v zalogi
108—41

R. Ranzinger

špediter c. hr. priv. južno železnice, Ljubljana, Dunajska cesta št. 15.

Fran Detter

LJUBLJANA

na Starem trgu šte. 1.

Prva in najstarejša 73—48

zaloga šivalnih strojev.

Tu se dobivajo vsakovrstni kmetijski stroji. Posebno priporočam
svoje izvrstne slamoreznice in mlatilnice, katere se dobivajo
vzlic njih izbornosti ceno. — Ceniki zastonj in poštne prosti.

Vizitnice in kuverte
po zelo nizkih cenah

priporoča Jv. Pr. Lampret v Kranju.

Ernest Fevniker

na Dunajski cesti v Ljubljani
priporoča slavnemu občinstvu svojo pevo in največjo zalogo vseh vrst
galanterijskega, norimberškega,
misionskega in virhanega blaga ter igrač
na debelo in drobno.

Zunanja naročila točno. — Cene nizke.

72—49

FILIP FAJDIGA

Zaloga in lastna izdelovalnica

sobne oprave

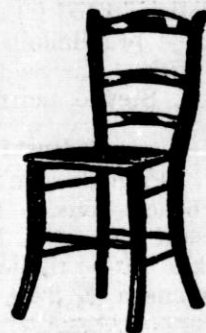
Prešernove (prej Slonove) ulice št. 50
priporoča svojo veliko 61—49

zalogo sobne oprave

vsake vrste garnitur i. t. d.

Jamči se, da je v blagu lastnega izdelka vedno
suh les.

MODROCE na peresih (Federmatratze), stole
in vsa v to stroko spadajoča dela izvršujem
točno po naročilu in po nizkih cenah. —
V Kranju se dobivajo stoli pri g. J. Anzeljcu na glavnem trgu.

Slavnemu občinstvu se uljudno naznanja, da se je

„pri avstrijskem cesarju“

v novozgrajeni hiši otvoril hôtél. 62—50
Priporočam slavnemu občinstvu prijazne sobe
za prenočišča.

Gostilna se nahaja še v stari hiši, kjer se točijo
pristna dolenjska, istrska in štajerska vina.

Za dobro postrežbo se jamči.

Gospodom posestnikom vozov je na razpolago konjski
hlev in prostorno dvorišče.

— CENE NIZKE. —

Dobro znana, že čez 30 let obstoječa stara gostilna

„pri Tišlerju“

Kolodvorske ulice št. 26

gredoč od kolodvora proti mestu na levo, na kar se slavno potujoče
občinstvo, da se izogne pomoti, posebno opozarja. Dobra postrežba,
vedno sveža okusna jedila, pristna vina, izborna, ob vsakem času
sveže pivo. Dalje je v tej staro-znani gostilnici vsikdar na razpolago
mnogo sob s snažnimi posteljami, vse po jako nizki ceni.

Zahvaljuje se slavnemu občinstvu za mnogobrojni dosedanji
obisk, priporoča se naklonjenosti mestnega in kmetskega občinstva
tudi za nadalje 113—44

Leopold Blumauer, posestnik in gostilničar.

Pri nakupovanju
suknenega in manufakturnega

blaga se opozarja na trdko 58—50

HUGO IHL

Špitalske ulice šte. 4

Velika zaloga suknenih ostankov.

Največja tovarniška zaloga sukna

J. Grobelnik Ljubljana, Mestni trg 20

prodaja na drobno in debelo. Ceneji nakup kot povsod drugod.

priporoča svojo veliko zalogo vseh vrst 77—51
suknena blaga

jägerndorfskih, brnskih in angleških stofov, vsake vrste letnega in zimskega lodna, kakor tudi mnogovrstnega

manufakturnega blaga

hlačevine in vse k oblekam potrebne oprave. — Velika zaloga volnenega in bombažnega blaga za ženske obleke, svilnatih in volnenih robocev.

Krojačem, ki stržijo mnogo blaga, posebno nižane cene.

Bogata zbirka vzorcev sukna se razpošilja na zahtevanje.

IVAN KORDIK

trgovina z galanterijskim blagom
Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 10-14

priporoča svojo veliko zalogo na drobno in na debelo

jedilnih in kuhinjskih potrebščin

z alpake in alpake-srebra, in veljajo predmeti iz alpake (trpežne bele kovine):

1 tucat žlic, navadnih gld. 4.40, težkih gld. 5.50
1 " " za kavo " 2.20, " " 2.60

1 " nožev ali vilic " 6.—

1edna velika žlica za mleko gld. —.80, za juho gld. 2.—

Noži in vilice z roženim, koščenim ali trdo-lesenim ročajem:

12 parov navadnih od gld. 1.80 do gld. 3.—

12 " boljnih " " 3.50 " " 7.50

Svečniki iz alpake, visoki 21 24 26½ cm

84—50 gld. 2.— 2.30 2.60

Adolf Hauptmann

tovarna 75—51

oljnatih barv, firnežev, lakov
in kileja

v Ljubljani.

Ilustrovani cenik brezplačno in poštine prosto.

G. Tönnies, Ljubljana

tovarna za stroje, železo in kovinolvnica

priporoča kot posebnost vse vrste
stroje za slamoreznice
in žage. 81—50

Prevzame in izvršuje stav-
binska in tesarska dela.

Bredtiskarija.

Franja Meršol Ljubljana
Mestni trg 18

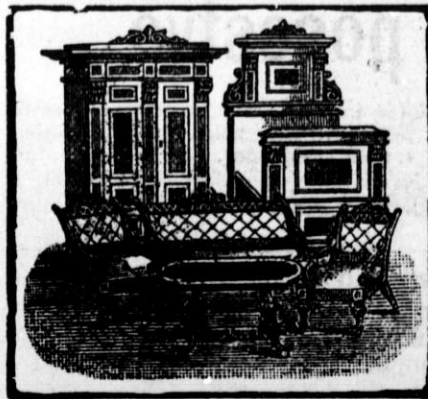
priporoča svojo veliko 82—51

zalogo pričetih in izdelanih ročnih del

in vsa v to otko spadajoča dela. Prejemam vsakovrstna
bela, zlata in svilnata ročna dela

(monogrami).

Vsa dela se izvršujejo točno in po niskih cenah. — Zunanja
naročila točno.

R. LANG, Ljubljana (Kolizej)

tovarna za modroce na peresa
in posteljno opravo, zaloga
pohistva,

priporoča vsake vrste

modrocev, posteljne uloge, zrcal, podob,
otročjih vozičkov, naslonjatev, pošt-
valnikov (sofa, kanape, divan) in
sobna opravo 76—51

po najnižjih cenah.

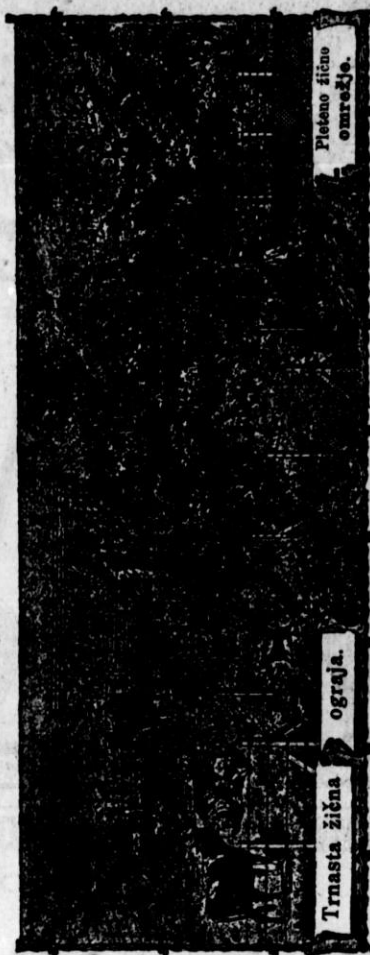
Cenike s 300 podobami pošlje
zastonj in poštine prosto.

Prodaja tudi na obroke.

Razpošiljanje točno.

Prva električna ljubljanska
tovarna mrežastih ograj

106—46 **AVGUST-a ŽABKAR-ja** priporoča

različnih mrežastih ograj za pašnike, vrtove, okna, vrata t t d. kakor tudi vsa
druga kjučevničarska dela. — Nizke tovarniške cene. — Točna in solidna postrežba.

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Laponiju gospodu
lekarnarju G. Piccoliju v Ljubljani pristrčno zahvalo za
doposlane jim stekleničice 161a—83

tinkture za želodec

in so njemu z diplomom dné 27. novembra 1897 podelili naslov
«Dvorni založnik Nj. svetosti» s pravico v svoji firmi poleg na-
slova imeti tudi grb Nj. svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi
drugi sloviti profesorji in doktorji pri-
poročajo boleham G. Piccolijevo
želodčno tinkturo, katera krepeča želodec,
povečuje slast, pospešuje prebavljanje in
telesno odprtje. Naročila vsprejema proti
povzetju in točno izvršuje G. Piccoli,
lekarnar «pri angelu» v Ljubljani, na
dunajski cesti.

Tinkturo za želodec pošilja izdelo-
vatej v skatljah po 12 stekleničic za
gld. 1.26 a. v., po 24 steklenic za gld. 2.40,
po 36 za gld. 3.50, po 70 za gld. 6.50, po 110 za gld. 10.30. —
Poštino mora plačati p. n. naročnik.

Lepo posestvo

ki obsega gospodarsko poslopje in hišo, za 50 mernikov posetve, nekaj travnikov in boršta, je rodovitnega polja, vse v najboljšem stanu, je zaradi družinskih razmer **naprodaj**. — Proda se tudi kosoma ali na obroke. 41—1

Natančneje se zve pri lastniku **Andreju Grašiču**, na Rupi, hiš. št. 13.

Valvazor

v elegantnih platnicah, I. izdaja (leto 1689—1877) se po nizki ceni proda pri **Ignaciju Reschu**, knjigovezu v Kranju. 43—1

**Vsaka
gospodinja
in mati**

se mora blagrovati,
katera rabi z ozirom
na zdravje, varčnost
in dobri okus Kath-
reiner Kneippovo =
sladno kavo (pristno
samo v znanih izviri-
nih zavitkih). =

Otroški vožički in
košarice

se dobe po najnižji ceni pri

Albinu Rantu
v Kranju.

42—1

Sprejme se

učenec.

Kje? pove iz prijaznosti upravništvo «Gorenjca».

40—1

„Styria“-kolo

še dobro ohranjeno, se pod ugodnimi pogoji proda.

Več se zve pri upravništvu «Gorenjca».

32—3

Dve sobi

z opravo in hrano se oddaši takoj.

Naslov pove iz prijaznosti upravništvo «Gorenjca».

35—3

Polenovka

po kapucinskem načinu prirejena

se dobi pri tvrdki

33—4

R. & E. Rooss v Kranju.

☘☘☘ Pozor! ☘☘☘

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu

priporoča od svoje najstarejše, glasovite in najzmožnejše

tovarne za gasilno orodje

sl. gasilnim društvom, občinam in zasebnikom sledeče predmete:

Brizgalnice najnovije sestave, kakor s patentom proti zmrzlini, s priredbo, da brizgalnica na obe strani jemlje in meče vodo; «univerzalko», prikladno za male občine, ki se nosije ali vozijo; parne brizgalnice, vodonoše, sesalke vsake vrste, vozove za polivanje ulic in prevažanje gnojnice i. t. d., cevi iz posebne tkanine najboljše vrste; dalje čelade, pase, sekirice, lestve ter sploh vse za gasilna društva prikladno orodje, trpežno in lepo izdelano. Motor-vozove in priprave za acetilen-luč. Dalje kmetijsko orodje vsake vrste, Gasilna društva, občine in pošteni kmetovalci-gospodari plačujejo tudi na obroke po dogovoru. Naročila franko na vsak kolodvor.

— Cenike pošljamo brezplačno in poštnine prosto. —

10—8

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemana za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni, za četrta leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za pettivrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravništvo se nahaja v hiši št. 105 nasproti župne cerkve. — Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.